

فلسفه مجازات

در نظم فتاوی ده استاد بزرگ فلسفه و حقوق کیفری

علامه طباطبائی - (قدس سره)

دکتر محمود خاتمی

دکتر محمدعلی اردبیلی

دکتر سید مصطفی محقق داماد

دکتر هوشنگ شامیپاتی

الیور وندل هولمز

سزار لودویگ ووزو

سزار بکاریا

آرمن بنتام

ویل دورانت

ایده ای از

محمدرضا محمدغفوری - وکیل و استادی و عضو

رسمی کانون وکلای دادگستری

برسنامه
عنوان و نام پدیدآور : محمد غفوری، محمدرضا، ۱۳۶۶
موضوع : فلسفه مجازات در نظم فتاوی ده استاد بزرگ فلسفه و حقوق کیفری علامه طباطبائی، محمود خاتمی / ایده‌ای از محمدرضا محمدغفوری
مشخصات نشر : تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری : ۱۰۶ ص
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۹۹-۱
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

موضوع : مجازات - فلسفه Punishment - Philosophy
زبان : فارسی
موضوع : مجازات - دیدگاه دربار مجازات
موضوع : حقوقدانان - دیدگاه درباره مجازات
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۵ ۸۳/۳۸۱۹/۷۷۷۴
رده‌بندی دی‌سی : ۳۶۴
شماره ثبت‌نمایی : ۴۴۷۷۳۶۲

فلسفه مجازات

نظم فتاوی ده استاد بزرگ فلسفه و حقوق کیفری

انتشارات کتاب آوا

مؤلف: محمدرضا محمدغفوری
ناشر: کتاب آوا
نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۵
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۹۹-۱

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، نبش جاده حکمت، ک ۴، طبقه ۳، واحد ۴
شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۰۷۰۰۰ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام‌شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، کد پستی ۵۶۳۵۴۶۵۱
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ، یا هر روش دیگری که موجب نقض حقوق مؤلف یا ناشر شود، مجاز نیست. به شکایت از قاضی رسیدگی خواهد شد. این کتاب در صورت نقض حقوق مؤلف یا ناشر، به صورت منقح کامل یا تصحیحی از این بابت حق بازگرداندن را شامل می‌گردد. یا وینسلفه کمک آموزشی، در فضای آنلاین یا مجازی، و همچنین توزیع غیرمجاز، یا هر روش دیگری که موجب نقض حقوق مؤلف یا ناشر شود، مجاز نیست. به شکایت از قاضی رسیدگی خواهد شد. این کتاب در صورت نقض حقوق مؤلف یا ناشر، به صورت منقح کامل یا تصحیحی از این بابت حق بازگرداندن را شامل می‌گردد.

سایر آثاری که تاکنون از این نویسنده به چاپ رسیده است :

۱. استدلال قضایی در دو نظام بزرگ حقوقی صورتگرا و واقع گرا - مجمع علمی و فرهنگی مجد - ۱۳۹۲
۲. نقض اصل تفکیک قوا در تحولات قانون مجازات اسلامی ۹۲ - انتشارات خرسندی - ۱۳۹۴

۱. آثاری که بر روی سازمان قضایی نیروهای مسلح از این نویسنده : به منصفه ظهور رسیده است :
حکومت دولت نسبت به اعمال (وقایع) کارکنان نیروهای مسلح - بنیاد نخبگان نیروهای مسلح - ۱۳۹۳
۲. بررسی اصل خودکشی در دوره ضرورت و آثار حقوقی ناشی از آن - بنیاد نخبگان نیروهای مسلح - ۱۳۹۲

و این به حقوق کیفری تقدیم می کند : (فلسفه مجازات)

فهرست تفصیلی مطالب :

۱۱.....	بیشگفتار نویسنده
۱۶.....	بخش اول - چارت مقدماتی
۲۳.....	بخش دوم - مکتب عدالت مطلق
۲۳.....	۱- دوره
۲۴.....	۲- دوره دوم حجتی
۲۴.....	۳- دوره دادگستری تخصصی
۲۵.....	۴- دوره دادگستری عمومی
۲۶.....	۵- مکتب عدالت مطلق
۲۶.....	۱.۵. افلاطون
۲۹.....	۲.۵. ستایش عقاید افلاطون
۳۰.....	۳.۵. نقد عقاید افلاطون
۳۱.....	۴.۵. روزف دومستر
۳۳.....	۵.۵. امانوئل کانت
۳۶.....	۶.۵. نقد مکتب عدالت مطلق - حقوق ایران
۳۷.....	۷.۵. نقد مکتب عدالت مطلق - ویل دورانت
۳۸.....	۸.۵. نقد مکتب عدالت مطلق - دکترین
۳۹.....	۹.۵. نقد مکتب عدالت مطلق - بنیام

۱۰۵. طرفداران عدالت مطلق - هومر ۴۱
 ۶. مکتب اصالت سودمندی ۴۹
 ۱۰۶. اصالت سودمندی - بنیام - ۵۰
 ۱۰۷. اصالت سودمندی - نگاریا - ۵۲
 ۱۰۸. مکتب اصالت سودمندی - دکترین ۵۳
 ۷. مکتب نو کلاسیک ۵۶
- بخش سوم (فلسفه حقوق جزا در سطح پیشرفته)**
۵۶. مکتب اصالت تحصیل ۵۷
 ۱۰۹. مکتب اصالت تحصیل - بوزنیویسم فلسفی ۵۹
 ۱۱۰. نقد مکتب اصالت تحصیل - آیت اله محقق داماد ۶۵
 ۱۱۱. نقد مکتب اصالت تحصیل - کارل باسرس ۶۷
 ۱۱۲. نقد مکتب اصالت تحصیل - نگارنده ۶۸
 ۲. افول بوزنیویسم و تولد دفاع اجتماعی ۷۰
 ۳. مکتب اصالت عدل (براکمانیسم) ۷۵
 ۴. مکتب دفاع اجتماعی جدید ۷۷
 ۵. بسا دفاع اجتماعی جدید ۸۰
 ۱۱۳. نقد مکتب دفاع اجتماعی جدید - دکترین ۸۱
 ۱۱۴. مکتب - موخره نگارنده ۸۳
- بخش چهارم (فلسفه محض)**
۸۵. ۸۵
 - ۱ - شناسایی نگری ۸۶

دسته سجاد: ۱۰ در نظم قدری ده انتخاب بزرگت فلسفه و حقوق کیفری ۹۵

۲- داروین و اسمینسر و لومبروزو و فری ۹۱

۳- کارل مارتکس ۹۴

۴- فردریش نیچه ۹۶

۵- ویل دورانت ۹۸

منابع و مآخذ به روایت تصویر ۱۰۱

www.ketab.ir

پیشگفتار نویسنده :

ای برادر تو همین اندیشه ای

مابقی تو استخوان و ریشه ای

بسیار کسانی که در مدرسه به تعلیم حقوق جزا مشغولند و یا حتی به شکلی تخصصی تر به مباحث تمسک و تحقیق پیرامون جرم شناسی می پردازند ، قریب آنها با حقوق جزا بیشتر از نگارنده است . نگارنده ای که حقوق خصوصی را برگزید و در حرفه وکالت مشغول شد ، اما وقتی به محترم آقای کاظمی خواستند بعد از کتاب قانون مدنی در نظم فتاوی اخلاقی رسول علما ؛ فلسفه مجازات هم با رویکرد تضارب آرای فحول استادان گردآوری شود ، به یاد لژش نخستینی افتادم که هنگام ارائه تحقیق در دوره کارشناسی پیرامون مکاب عدالت مطلق در جانی افتاده بود ، آری ؛ ترس و دوری ام از حقوق جزا و فلسفه مجازاتها از سر سمل انگاری نبود بلکه بخاطر ابهام های بلندی بود که از غایت شماتت انسانها به هر حقوقی می تواند ایجاد شود و برای حقیر نیز ایجاد شده بود و اینک فرصتی پیش آمده بود که آن ابهام ها مطرح شود . تخصص نگارنده ؛ حقوق خصوصی و فلسفه محض است و لکن امروز در وادی حقوق جزا گام می نهاد تا مخالفت خود را با تخصصی نمودن علوم از جمله حقوق نشان دهد . بخش اعظم حقوق جزای عمومی تنها با پیشینه فلسفی قابل فهم است مثلا کسی که پوزیتیویسم فلسفی نمی داند ؛ به عمق افکار لومبروزو پی نمی برد ؛ امروز هراسانی در تنگ تخصصی خود فرو غلتیده است . عالم دینی از ملاقات با روانپزشک ترسان است و طبیعی دان از حقوقدان دوری می جوید . حقوق به معنای تخصصی

خویش نیز دانشی ناقص است و به عبارت بلند استاد اردبیلی: قانون: مبارزه با معلول را جایگزین مبارزه با علت نموده است. اما حقوقدان چگونه به علت دست یازد هنگامی که انسانیت ناشناخته است؟ در ادامه خواهیم دید که تعریف از انسان تا چه حد در رویکرد مجازات ها موثر است. حقوق نسبت به نقصان خود بی تفاوت است و طبیعی است زیرا حقوق در پی اتیان و برگزاری نظم است و نمی تواند به بهانه فلسفه و یا دستاوردهای شیمی دانان در آزمایشگاهها: نظم جامعه را به مخاطره افکند و منتظر ابهام های لاینحل از هدف از مجازات آدمی بماند. ولی این بهانه: ذهن تعالی خواه و حق پرست را افتاح نمی کند و دست قاضی هنگام نگارش حکم اعدام: ایران است. بررسی علل متابعت از قانون و چستی علت مجازات ها پیشینه ای بس درخشان است. از آغاز و پیدایش تمدن های بزرگ همیشه دانایان و فلاسفه: در پی آن بودند تا بدانند چرا باید مجازات و کیفر در یک جامعه انسانی وجود داشته باشد و علت احکام به قانون کیفری چیست؟

نکته دیگری که در اینجا باید مطمح نظر قرار گیرد: سرنوشت شناخت انسان است. از آن هنگام که انسان را دارایی روح دانستند و بحث ها پیرامون تطهیر روح مطرح بود تا زمانی که یوزیتویست های فلسفی: انسان را یک ماده برتافته از آب و کربن بیش ندیدند و وجود هرگونه ضمیر را منکار کردند و با استناد به نظریات داروین او را مخلوق اصل انتخاب طبیعی و نسل جدا شده از شامپانزه ها دانستند و تا امروز که پی به گرافه های پیشین بردند و بالاخره و ضمیر را در انسان تحت لوای آنتولوژی پذیرفتند: بحث از علت وجود کیفر در یک جامعه تفاوت کرده است. سرنوشتی که بتوسط نسبیت و عدم قطعیت به جان علم افتاد و همچنین وضعیت افول گرامی ترین عقاید دینی در دوران معاصر و نقدهای پیرامون آن باعث شد مجازات آمیخته است. بیگمان کسانی که سعی در پالایش حقوق داشته اند و تابعیت از قانون را فارغ از بحث های علمی و فلسفی و دینی به صورت ناب و محض: مدافع قرار دادند: در اشتباه ژرف و عمیقی فرو غلتیده اند. حقوق دانشی است ناقص که ناچار است برای اتیان نظم در جامعه: تنها به آنچه که هست توجه خویش را مبدول دارد و پرسش از چرایی ها و بایدها را از وجود خویش پالایش کند ولی ذهن های مشتاق و کنجکاو

را اقتناع نمی سازد و حقوقدانانی هستند که به سرنوشت تصمیم های خویش نیز نظر دارند. هیچ کس نمی تواند بدون شناخت انسان و علت مجازات او و تنها به بهانه نظم و سود و انتفاعی که بر آن مترتب است : آدمی را به مسلخ شمات و خاصه مرگ : رهنمون کند. اینجاست که فلسفه کار خود را آغاز می کند. ولی فلسفه مجازات نیز نمی تواند بدون تمسک به تاریخ ادامه دهد. سبالحا است که خردمندان کوشیده اند برای کیفر و فایده ای که بر آن مترتب است : دلیل مستقن و جوانمردانه ارائه دهند و آن را بر حاصل ندانند و حتی بعضی بسان گراماتیکا تا آنجا پیش رفتند که وجود حقوق کیفری : کیفر را انکار کردند. اگر حقوق خصوصی مانع ورود نگارنده به وادی حقوق مجازات باشد : فلسفه محض : دیوار تردید و انکار در گام نهادن در این وادی دشوار را فرو می ریزد و نگارنده را دلگرم می کند. هیچ کس نمی تواند بدون تدقیق در تاریخ شکل گیری نظریات علما و شناخت فلسفی جامعه آنها : به فلسفه ی دیدگاههای آنها برسد. من سعی نموده ام و ره ای از تمدن پیشین را بصورت خیلی خلاصه بشکافم و یا عقاید رایج در دوره حکومت ایلخا را برشمارم. سپس به نقد و بررسی پوزیتیویست های فلسفی و دوره انقراض علم پرداخته ام و همچنین دوره افول علم و تضعیف او را مدنظر قرار داده ام و سپس تاریخ تمدن را با مکاتب کیفری در آمیخته ام. آنگاه به نظاره آرای فیلسوفان پست مدرن پرداخته ام. مجازات و فلسفه آن : هیچ گاه بدون بررسی تحولات کنونی زندگی ممکن نیست. بنابراین میان جرائم طبیعی که هزاران سال است محل گفتگو است با جرائم ساختگی که محصول تحول زندگی آدمی است باید خط انفصالی افکند. امروزه جرائم رایانه ای : مجازات کوی های یقه سفید ها مولود تحولاتی است که در عصر گذشته : در میان اسلام سالها نداشته است. پس سعی نموده ام : چنان فرض کنم که اگر روزی خردمندان در عصر کنونی سی زیستند چه راهکارهایی ارائه می دادند.

این کتاب وجود خود را مدیون فلسفه محض و استاد مسلم فلسفه : دکتر محمود خاتمی می داند. نوآوری هایی در صفحات آغازین است که امید است از چشم نخبیگان و خبرگان دور نماند. شاید دسته ای این تبیع و نوآوری و ادغام حقوق و فلسفه را پسند نکنند ولی نباید فراموش کرد که امروز کلیت زندگی است که محل

سوال است و این کلیت یعنی شناخت انسان را نمی توان با چکش در دادگاه و یا میکروسکوپ در آزمایشگاه؛ شکافت. شناخت فلسفه کیفر تنها با پناه آوردن به فلسفه و تاریخ و نظاره کلی به تمام علوم و دستاوردهای بشری میسر می شود. ما تا پیش از اینکه انسان را شناسیم نمی توانیم او را اعدام کنیم.

در حقوق آموخته ام که همیشه باید خوش رفتار باشم و آن را با ریاضی و منطق صوری اشتباه نکنم. شیوه تالیف این کتاب هم به همین منوال بوده است. در برابر محول استادان خاموش مانده ام و به احترام مقام علمی شان تنها به بیان فرامین علمی رسیده کرده ام ولی در قسمت نخستین کتاب یعنی مطالعه فلسفی حقوق جزا تا آنجا که به نفع انسانیت بوده تاخته ام. اگر لطف و عنایت داناتی بزرگ شامل حالم باشد؛ بر آن شدم که این کتاب را به دریایی از مرکب ها بفرستم تا اینجا و آنجا - حقوق دانانی را بیاباد و استوار سازم. بیوستگی دارند. این کتاب بیش از اندازه مدیون ویراستار حاذق و زیرک؛ محمد مسعودیان است. از خداوند سلامتی و طول عمر ایشان را خواستارم.

محمد رضا محمد غفوری (وکیل دادگستری) - چهارم مهر ماه ۱۳۹۵

نماس با نگارنده کتاب: ۰۹۱۲۹۲۳۱۶۲۹

۰۹۳۵۶۴۲۶۶۶۱

Mr. mghafouri@gmail.com